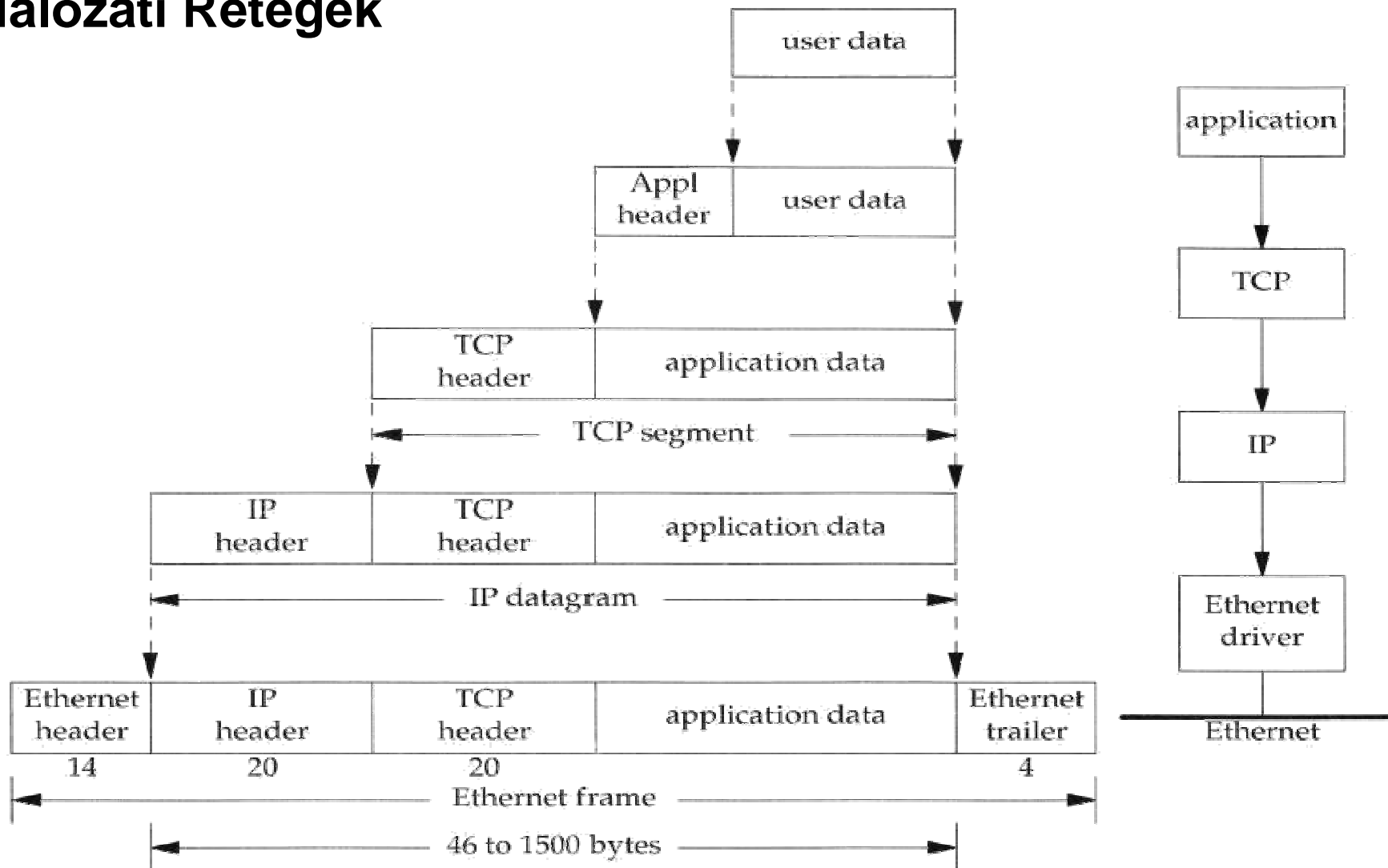

Hálózatok II

2006

4: TCP – Hatékonyság, Fairness

Hálózati Rétegek

TCP Működése

TCP (Transmission Control Protocol) egy kapcsolatorientált megbízható szolgálat bidirekcionális byte-folyamokhoz

TCP Kapcsolatorientált

- Két résztvevő. Egy egy résztvevő **socket** által azonosított:
socket: **IP-cím** és **port**
- TCP-kapcsolat egyértelműen azonosított egy **socketpár** által
- Nincs broadcast sem multicast
- Kapcsolatfelépítés és lezárás szükséges
- Amíg egy kapcsolat nincs (rendesen) lezárva, addig akvív

TCP Működése

TCP egy kapcsolatorientált megbízható szolgálat bidirekcionális byte-folyamokhoz

TCP megbízható

- Minden adatcsomag megérkezését megerősíti (*acknowledgment*)
- A nem megerősített adatcsomagokat újraküldi
- “Checksum” a fejléchez és csomaghoz
- TCP számozza a csomagokat és sorbarendezi a fogadónál
- Törli a duplikált csomagokat

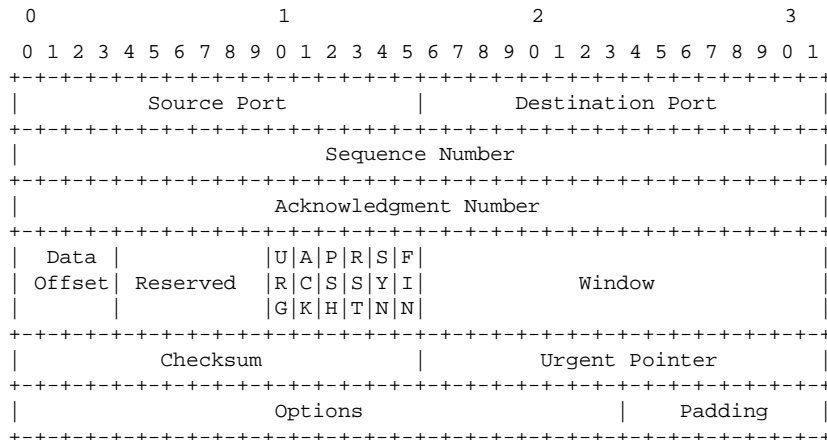
TCP Működése

TCP egy kapcsolatorientált megbízható szolgálat bidirekcionális byte-folyamokhoz

TCP egy szolgálat bidirekcionális byte-folyamokhoz

- Az adatok két egymással ellentétes irányú byte-sorozatként (=8 bit) kerülnek átvitelre
- A tartalom nem interpretálódik
- Az adatcsomagok időbeli viselkedése különbözhet: átvitel sebessége növekedhet, csökkenhet, más késés, más sorrendben is megérkezhetnek
- Megpróbálja az adatcsomagokat időben egymáshoz közel kiszállítani
- Megpróbálja az átviteli médiumot hatékonyan használni
= kevés csomag

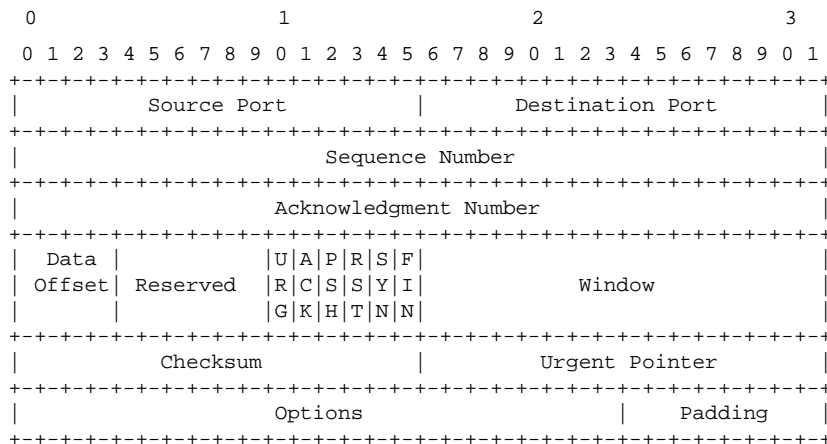
TCP-Fejléc (I)

- „Checksum“
  - Fejléchez és adatokhoz
- Fejléchossz (data offset)
  - A változó hosszúságú opció-mező miatt

- Küldő-Port + Cél-Port-Nr.
  - Megenged több TCP-kapcsolatot IP-címenként
- Sorozatszám
  - Minden adatbyte meg van számozva modulo $2^{32}-1$
  - = a szegmens első byte-jának a száma
- Megerősítés szám
  - Aktivált az ACK-Flag által
  - Az első még nem feldolgozott adatbyte száma
  - = utolsó sorozatszám + utolsó adatmennyiség

TCP-Fejléc (II)

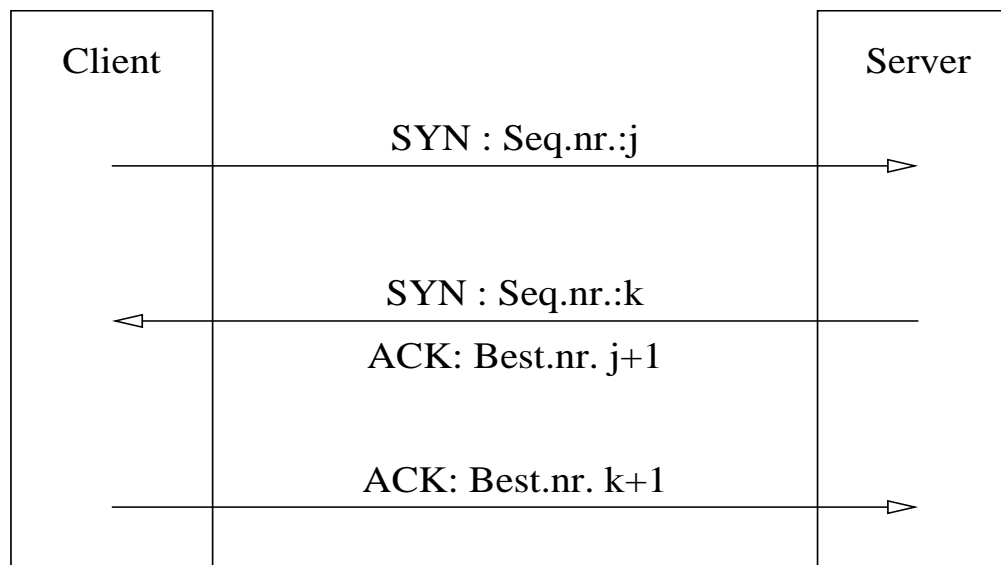

- Opció-mező pl. MSS (maximum segment size):
  - A fogadó megadja a kívánt csomagméretet
  - Tekintet nélkül az IP MTU-ra (max. transmission unit)
  - Fragmentálás lehetséges a az IP által

- FLAGS (függetlenül felhasználhatók)
  - URG: sürgős (urgent)
  - ACK: megerősítés (acknowledgment)
    - Aktiviálja a megerősítés számot
  - PSH: Push
    - Gyors adattovábbítás a felhasználói rétegnek
  - RST: Reset
    - A válasz hiba esetén:
connection reset by peer
  - SYN: Synchronize
    - Kapcsolatfelépítés és az iniciális sorozatszám megadása
  - FIN: Finished
    - (Egy) adatfolyam befejezése

Kapcsolatfelépítés

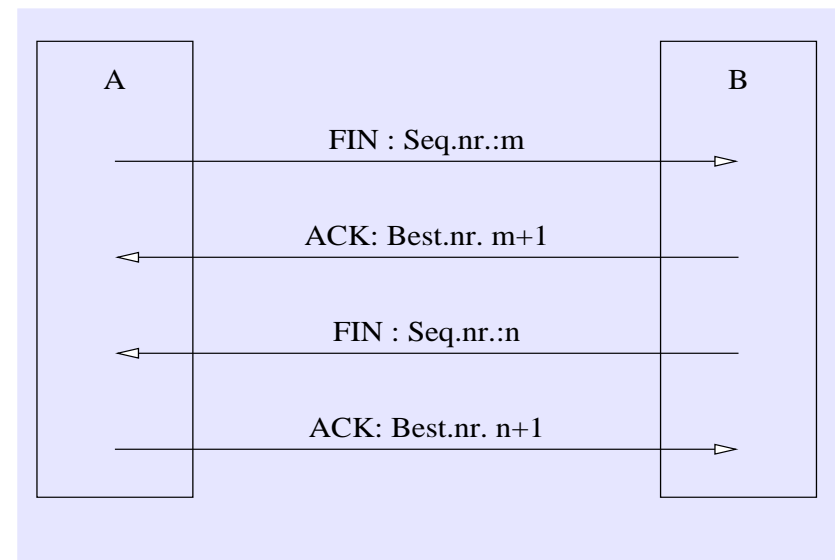
- Rendszerint Client-Server-kapcsolat
  - Ekkor felépítés 3 TCP-csomaggal (=3 szegmens)
  - Az első SYN-szegmensben az MSS (maximum segment size) is átvitelre kerül

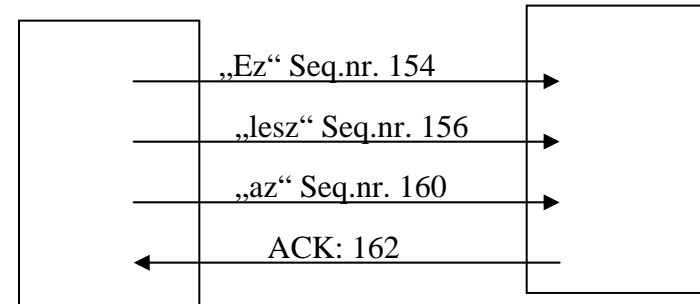
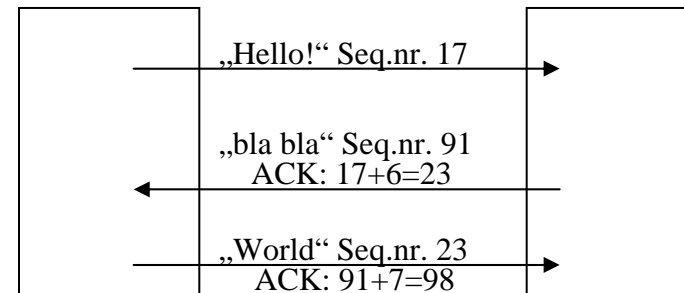
Kapcsolat lezárása

- Félig lezárás (half-close)
  - A küldő jelzi a kapcsolat befejezését egy FIN-szegmensben és vár annak megerősítésére
  - Az ellenkező irányban továbbra is lehet küldeni

- 2 Félig lezárás lezárja a TCP-kapcsolatot

Megerősítés (acknowledgement)

- „piggybacking“
  - A megerősítések az ellenkező irány adatcsomagjain „lovagolnak“
- Egy megerősítés több adatszegmentst is megerősíthet
  - Ha nincs küldeni való adat, késetteti az ACK-kat

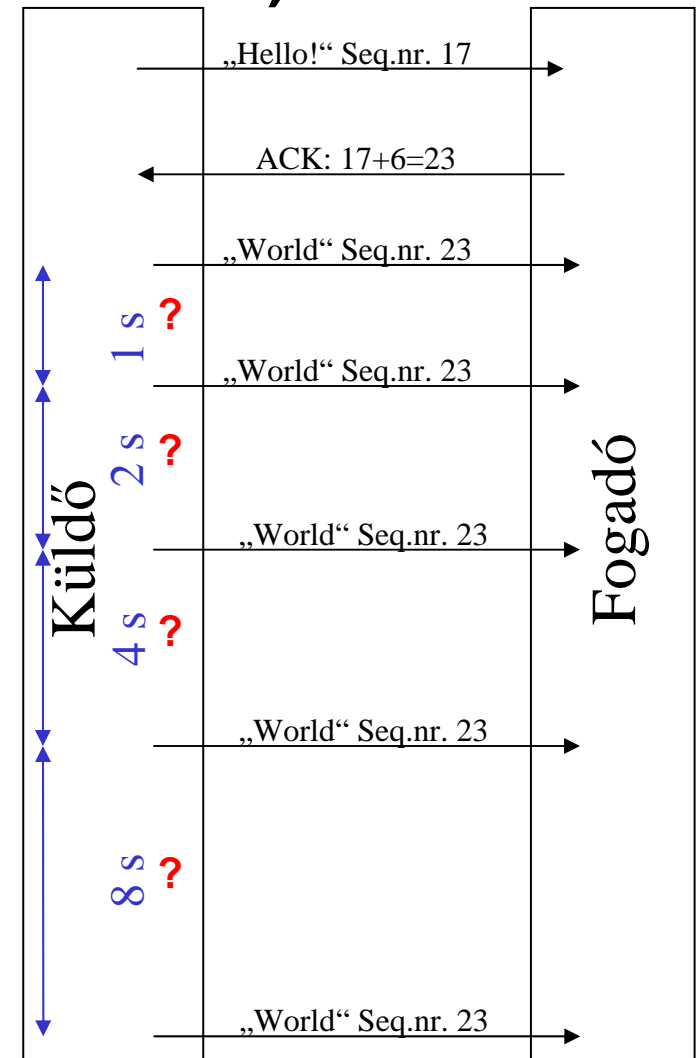
Nagle Algoritmus

Kis csomagok nem kerülnek addig küldésre, amíg megerősítések hiányoznak

- Önmagát ütemező: Gyors kapcsolat = sok kis csomag
- Egy csomag kicsi, ha az adathossz < MSS

Exponenciális visszavétel (exponential backoff)

- **Retransmission Timeout (RTO)** szabályozza az időközöt a küldés és egy duplikátum újraküldése között, ha egy megerősítés kimarad
- Mikor nem kerül megerősítésre egy TCP-csomag?
  - Ha a megerősítés sokkal több időt vesz igénybe, mint az átlagos “round trip time (RTT)”
    - 1. Probléma: RTT mérése
    - 2. Probléma: Csak a megerősítés jön túl későn
  - Küldő
    - Vár a Retransmission Timeout-nek megfelelő ideig
    - Ha nem érkezett megerősítés újraküldi a csomagot és növeli
$$RTO \leftarrow 2 RTO \quad (RTO = 64 \text{ másodpercig})$$
- RTO újraszámolása, ha a csomagok megerősítésre kerülnek

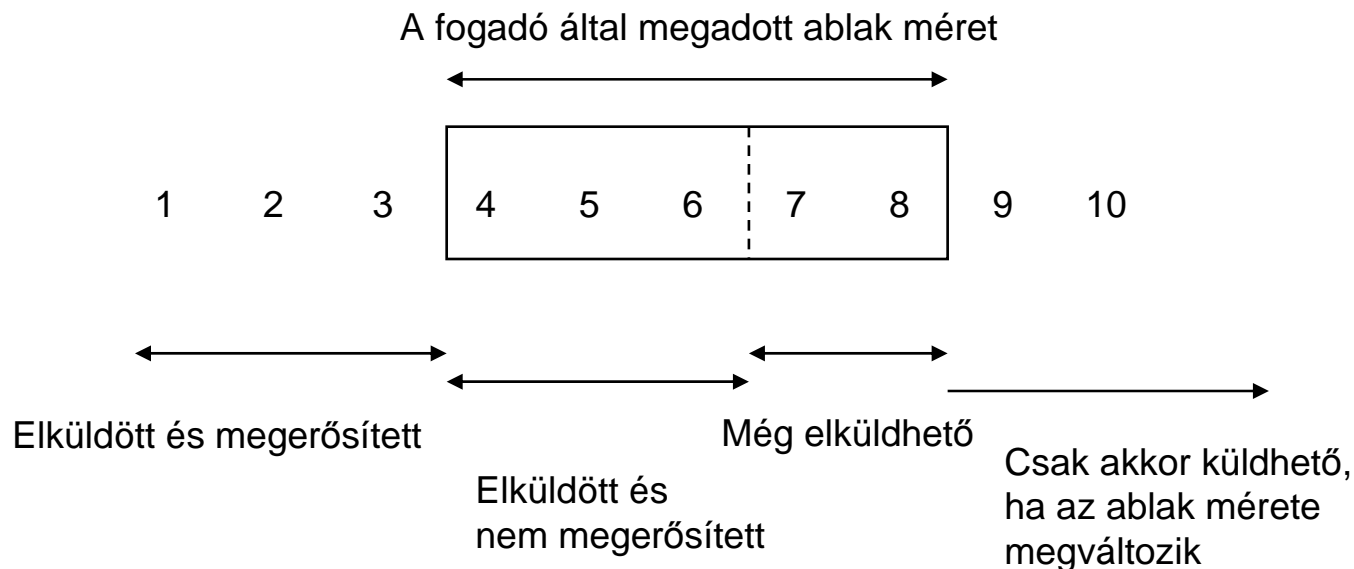

A Round Trip Time (RTT) Becslése

- A TCP-csomag nem megerősítettnek számít, ha a megerősítés “lényegesen” tovább tart, mint az RTO
- RTT nem számítható on-line (csak visszatekintve)
- RTT erősen ingadozik
- Ezért: Retransmission Timeout Value nagyvonalú becsléssel:
  - RFC 793: ($M :=$ utoljára mért RTT)
$$R \leftarrow \alpha R + (1 - \alpha) M, \quad \text{ahol } \alpha = 0,9$$
$$RTO \leftarrow \beta R, \quad \text{ahol } \beta = 2$$
  - Jacobson 88: a becslés nem elég robusztus, ezért
$$A \leftarrow A + g (M - A), \quad \text{ahol } g = 1/8$$
$$D \leftarrow D + h (|M - A| - D), \quad \text{ahol } h = 1/4$$
$$RTO \leftarrow A + 4D$$
- Többszörösen elküldött csomagoknál nem aktualizálunk

Csúszó Ablakok (sliding windows)

- Adatátráta szabályozás ablak segítségével
  - A fogadó meghatározza az ablak méretet (wnd) az ACK-szegmensek TCP-fejlécében
  - Ha a fogadó fogadási pufferja tele van, $wnd=0$ -t küld
  - Máskülönben a fogadó $wnd>0$ -t küld
- A küldőnek be kell tartani:
  - Az elküldött nem megerősített adatok száma $\leq$ ablak mérete

Lassú Start (slow start)

- A küldőnek nem szabad a fogadó által felajánlott ablakméretet azonnal kihasználni

- Második ablak: Congestion-ablak (cwnd / Congestion window)

- A küldő választja (FSK)
- Az ablak amiben küld: $\min\{wnd, cwnd\}$
- Kezdetben:

$$cwnd \leftarrow MSS$$

- Minden csomagnál a megkapott megerősítés után nő

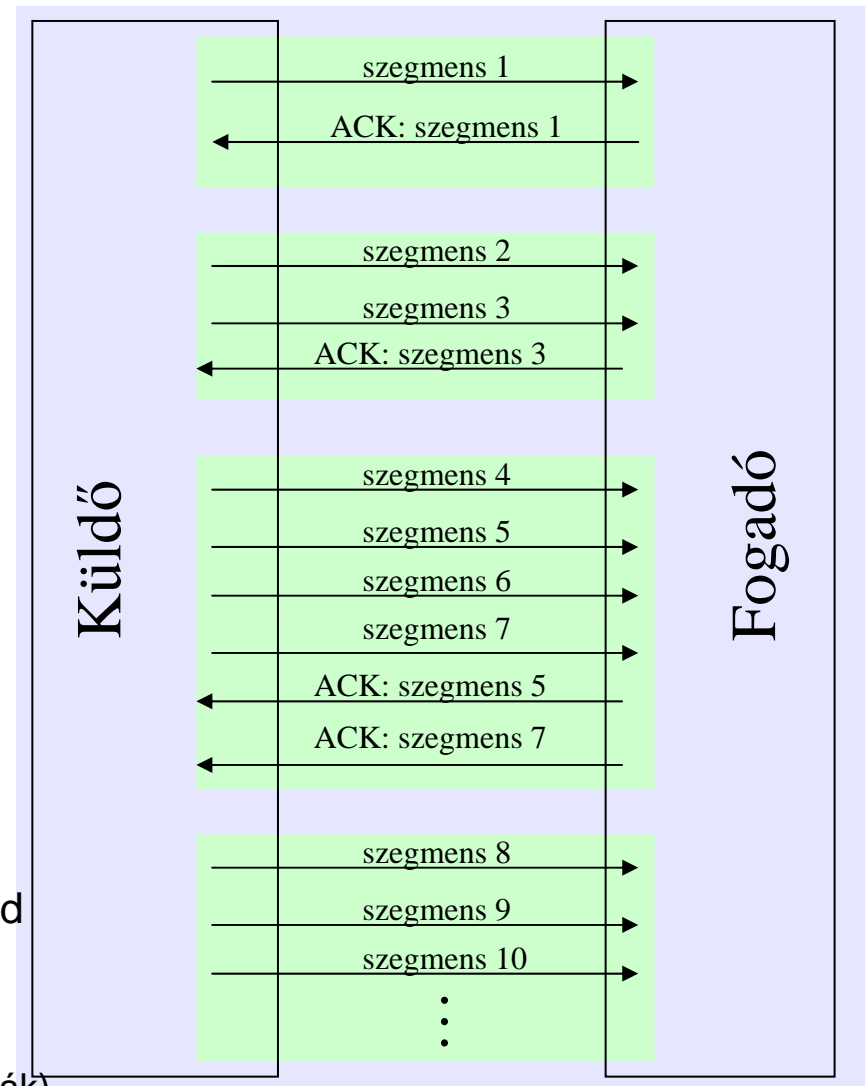
$$cwnd \leftarrow cwnd + MSS$$

(azaz megduplázódik minden RTT után)

- Addig, amíg egyszer egy megerősítés kimarad

Slow start = exponenciális növekedés

(hisztórikus elnevezés: korábban még agresszívebb sémák)

Dugó elkerülés (congestion avoidance)

- Jacobson 88:
  - Parameter: *cwnd* és Slow-Start-küszöb (*ssthresh* = slow start threshold)

1. Kapcsolatfelépítés:

$$cwnd \leftarrow MSS \qquad ssthresh \leftarrow 65535$$

2. Csomagvesztésnél, azaz megerősítés ideje > RTO: **multiplicatively decreasing**

$$cwnd \leftarrow MSS \qquad ssthresh \leftarrow \max \left\{ 2 \text{ MSS}, \frac{\min\{cwnd, wnd\}}{2} \right\}$$

3. Megerősítés jön a szegmenshez és $cwnd \leq ssthresh$: **slow start**

$$cwnd \leftarrow cwnd + MSS$$

4. Megerősítés jön a szegmenshez és $cwnd > ssthresh$: **additively increasing**

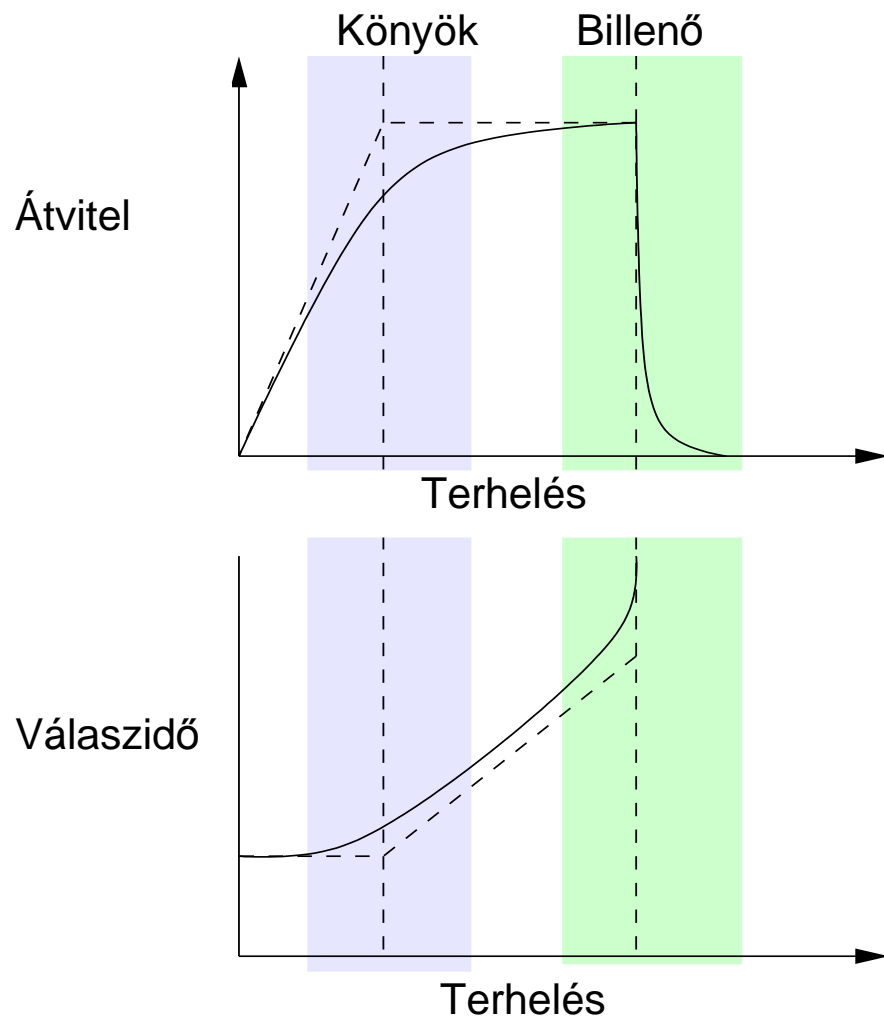
$$cwnd \leftarrow cwnd + \frac{MSS}{cwnd}$$

Fast Retransmit és Fast Recovery

- Jacobson 90: Ha csak egy csomag veszik el, akkor
    - A csomag és az ablak fennmaradó részének újraküldése
    - Egyidejűleg slow start
  - **Fast Retransmit**: Ugyanazon csomag három megerősítése után (triple duplicate ACK), a csomagot újraküldjük
  - **Fast Recovery**: Növeljük a csomagküldési rátát minden új megerősítésnél
1. Fast retransmit: Egy triple duplicate ACK után egy P csomaghoz, küldjük újra P-t
$$ssthresh \leftarrow \min(wnd, cwnd)/2 \quad cwnd \leftarrow ssthresh + 3 \text{ MSS}$$
  2. Fast recovery: P újabb megerősítésénél: $cwnd \leftarrow cwnd + \text{MSS}$
  3. **Congestion avoidance**: Ha megérkezik P+x megerősítése: $cwnd \leftarrow ssthresh$

Additive Increase Multiplicative Decrease (AIMD): Fairness és Hatékonyság

A hálózati terhelés az átvitelrel és a válaszióval kölcsönösen hat egymásra.

- Az átvitel maximális, ha a terhelés a hálózat kapacitását majdnem eléri.
- Ha a terhelés tovább nő, túlcserdülnek a pufferek, csomagok vesznek el, újra kell küldeni, drasztikusan nő a válaszió. Ezt az “adatdugót” **congestion**-nak nevezzük.
- Ezért a maximális terhelés helyett, ajánlatos a hálózat terhelését a könyök közelében beállítani. Itt a válaszió csak lassan emelkedik, míg az adatátvitel már a maximum közelében van.
- Egy jó dugóelkerülési (*congestion avoidance*) stratégia a hálózat terhelését a könyök közelében tartja: **hatékonyság**. Emellett fontos, hogy minden résztvevőt egyforma rátával szolgáljunk ki: **fairness**.

AIMD Fairness és Hatékonyság – A Modell

- n résztvevő, forduló-modell
- résztvevő i adatrátája a t -edik fordulóban $x_i(t)$
- Kezdedeti adatráták: $x_1(0), \dots, x_n(0)$
- A visszacsatolás (feedback) forduló t után: $y(t) = 0$, ha $\sum_{i=1}^n x_i(t) \leq K$
 $y(t) = 1$, ha $\sum_{i=1}^n x_i(t) > K$
- Minden résztvevő aktualizálja az adatrátáját a $t+1$ -edik fordulóban:
$$x_i(t+1) = f(x_i(t), y(t))$$
  - Increase-stratégia $f_0(x) = f(x, 0)$
  - Decrease-stratégia $f_1(x) = f(x, 1)$
- Tekintsük a következő lineáris függvényeket :

$$f_0(x) = a_I + b_I x, \quad f_1(x) = a_D + b_D x$$

AIMD Fairness és Hatékonyság– A Modell

- A következő lineáris függvényeket vizsgáljuk:

$$f_0(x) = a_I + b_I x, \quad f_1(x) = a_D + b_D x$$

- Érdekes speciális esetek:

- MIMD: Multiplicative Increase/Multiplicative Decrease

$$f_0(x) = b_I x, \quad f_1(x) = b_D x, \quad \text{ahol } b_I > 1, b_D < 1.$$

- AIAD: Additive Increase/Additive Decrease

$$f_0(x) = a_I + x, \quad f_1(x) = a_D + x, \quad \text{ahol } a_I > 0, a_D < 0.$$

- AIMD: Additive Increase/Multiplicative Decrease

$$f_0(x) = a_I + x, \quad f_1(x) = b_D x, \quad \text{ahol } a_I > 0, b_D < 1.$$

AIMD Fairness és Hatékonyság

- Hatékonyság

- Terhelés: $X(t) := \sum_{i=1}^n x_i(t)$

- Mérték: $|X(t) - K|$

- Fairness: $x=(x_1, \dots, x_n)$ esetén:

$$F(x) = \frac{(\sum_{i=1}^n x_i)^2}{n \sum_{i=1}^n (x_i)^2} .$$

- $1/n \leq F(x) \leq 1$
- $F(x) = 1 \leftrightarrow$ absolut Fairness
- skálázástól Független
- Folytonos, differenciálható
- Ha n közül k fair, a többi 0, akkor $F(x) = k/n$

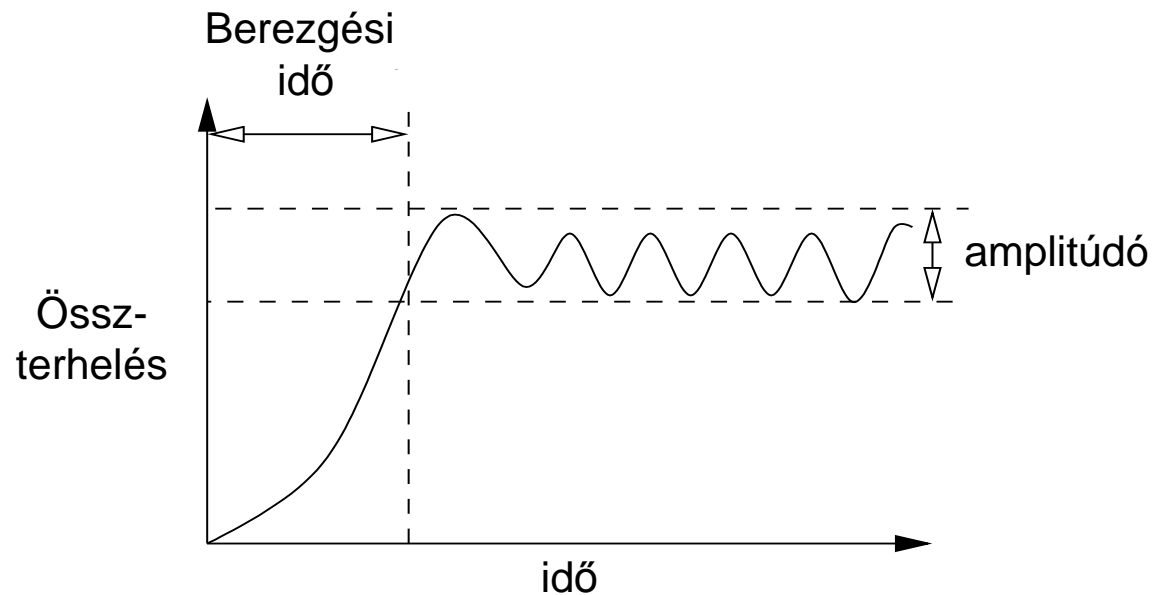
Konvergencia

- Konvergencia nem lehetséges
- Legjobb esetben oszcilláció az optimális érték körül
  - Az oszcilláció amplitúdója A

$$A = \inf_{t_0 \geq 0} \sup_{t \geq t_0} |X(t) - K| .$$

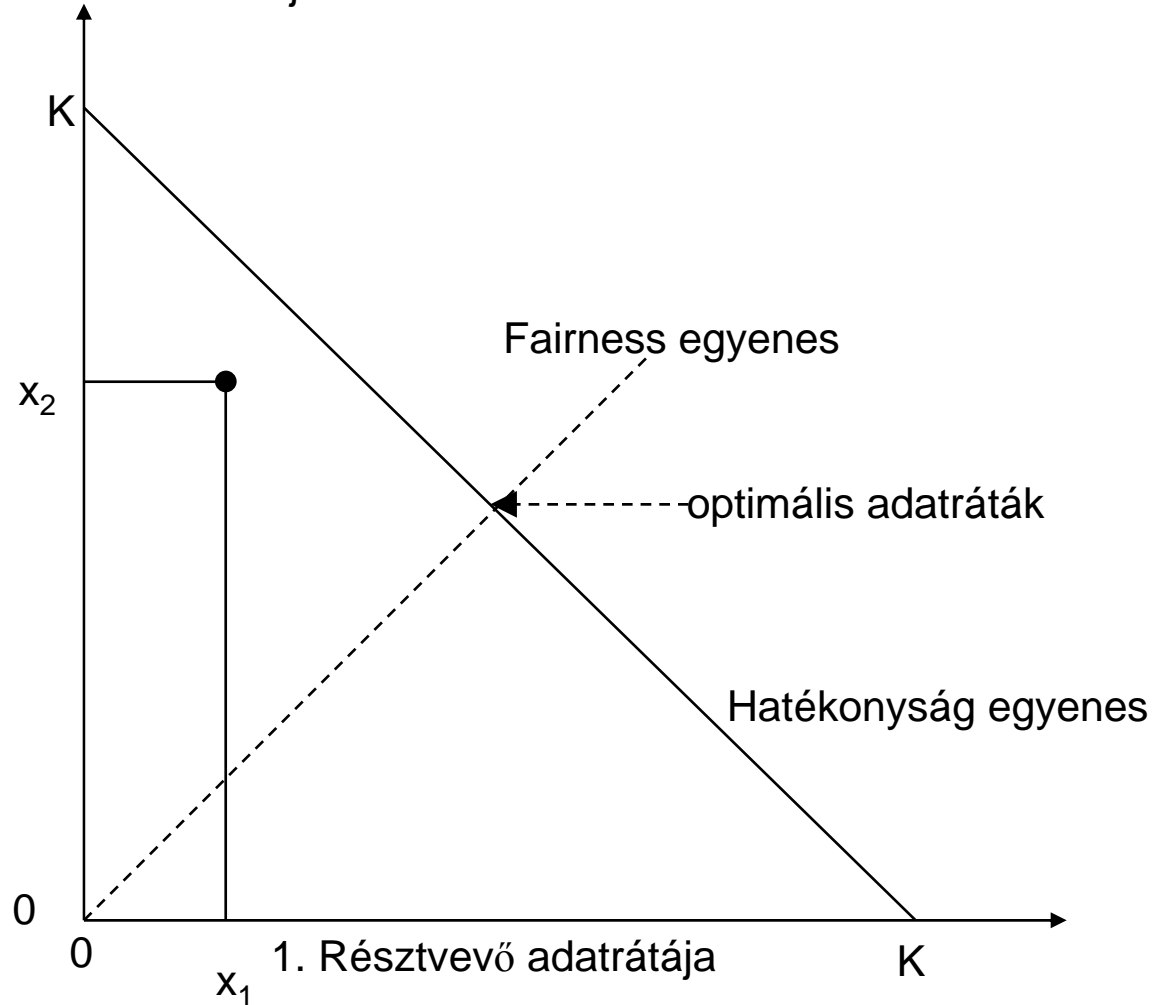
- Berezgési idő T

$$T = \min\{t_0 \mid \forall t \geq t_0 : |X(t) - K| \leq A\} .$$

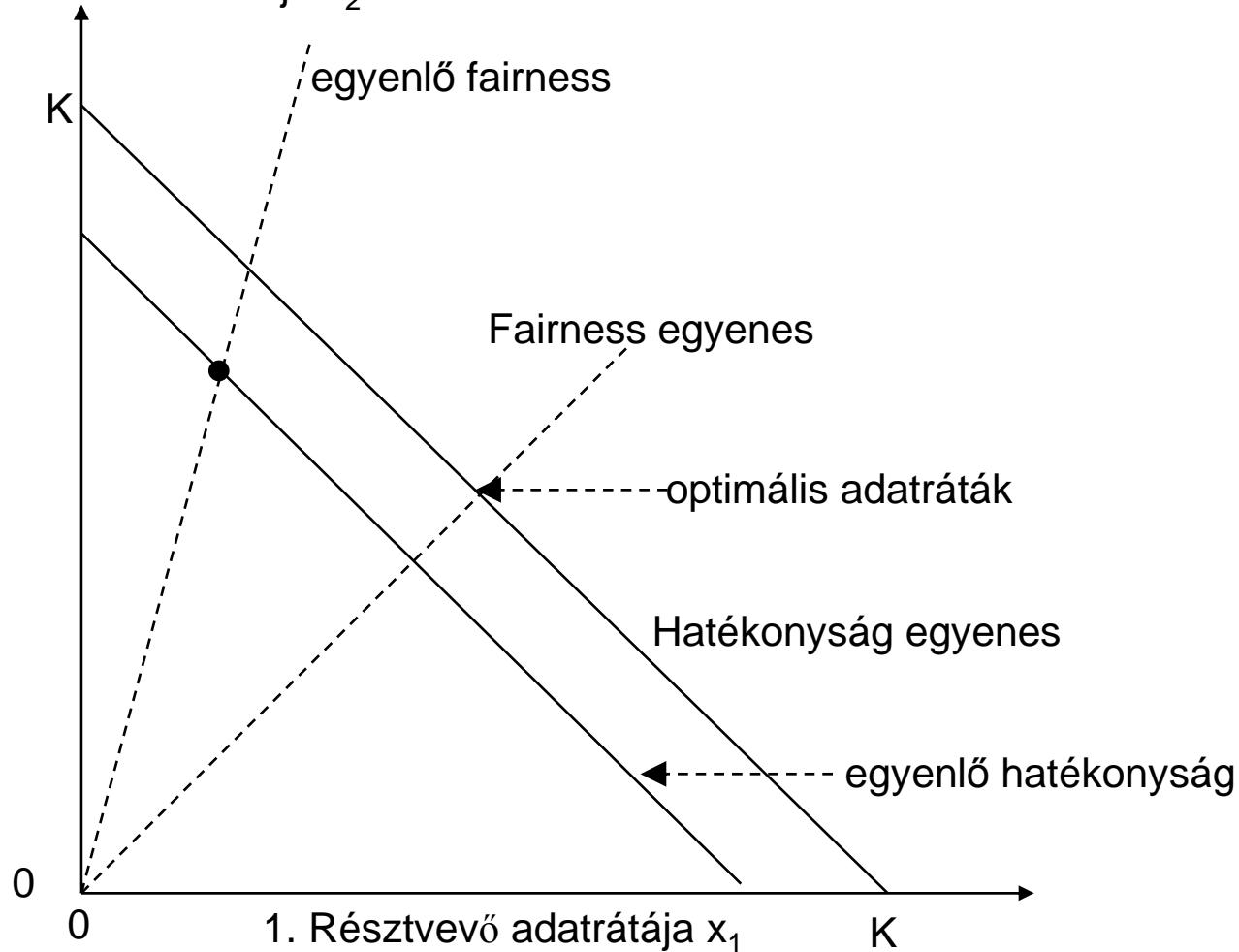
Vektor Ábrázolás (I)

2. Résztevő adatrátája

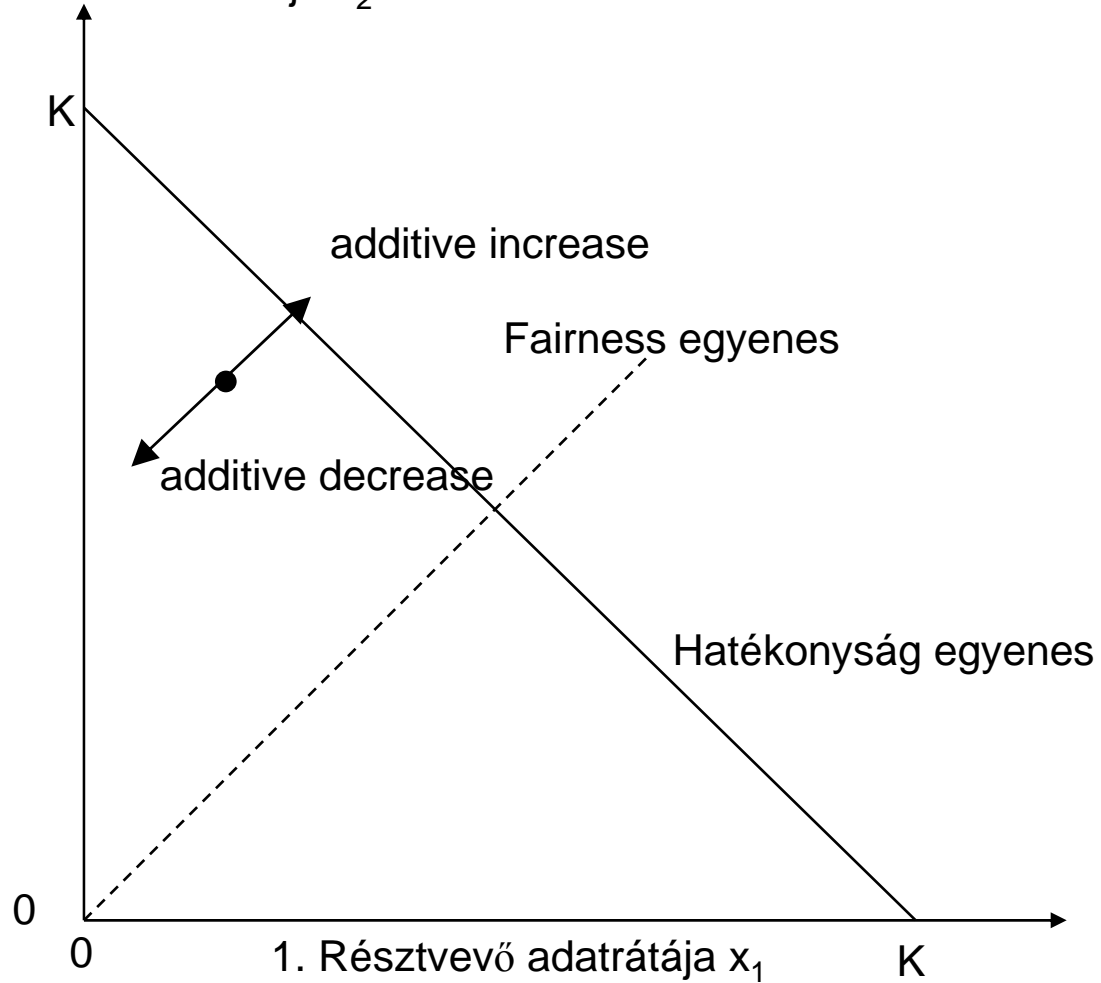
Vektor Ábrázolás (I)

2. Résztevő adatrátája x_2

Vektor Ábrázolás (I)

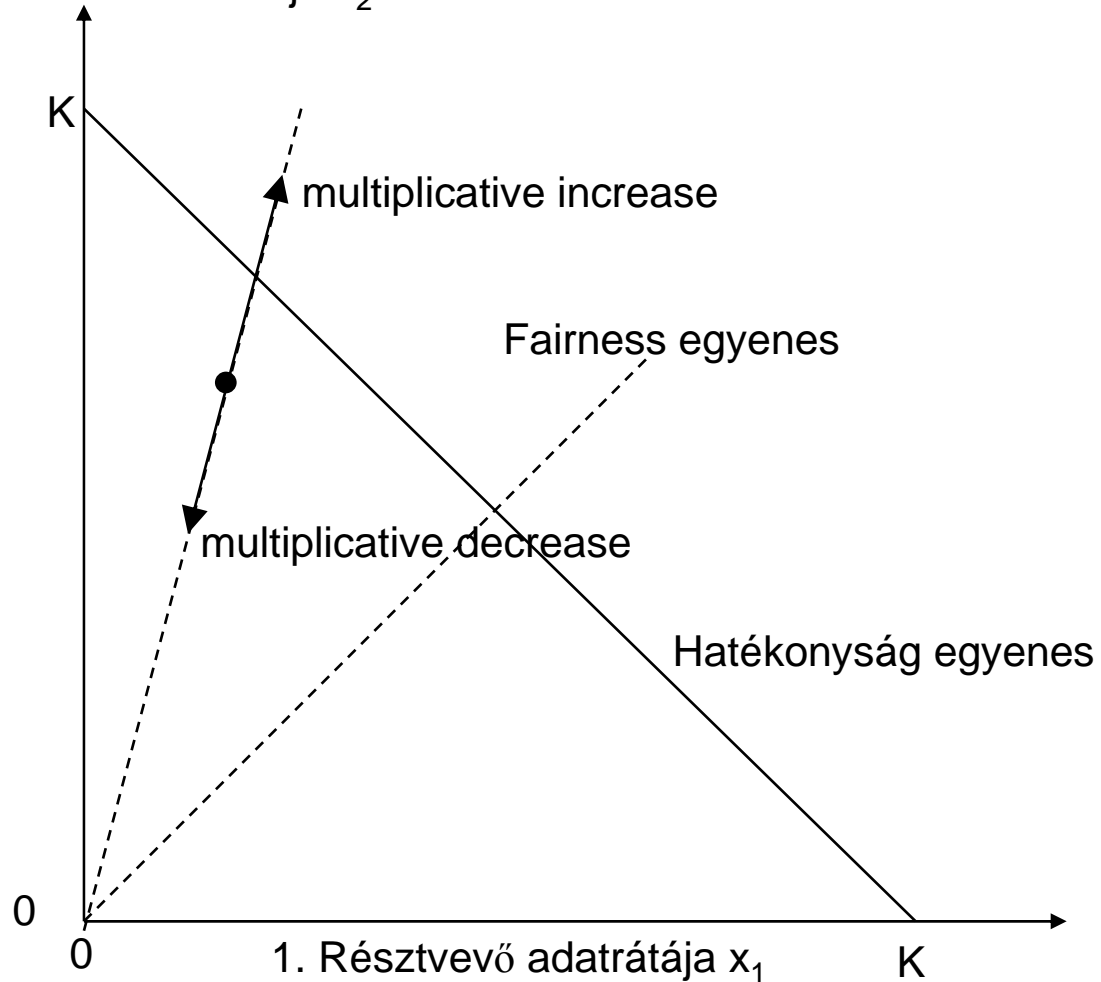
2. Résztevő adatrátája x_2

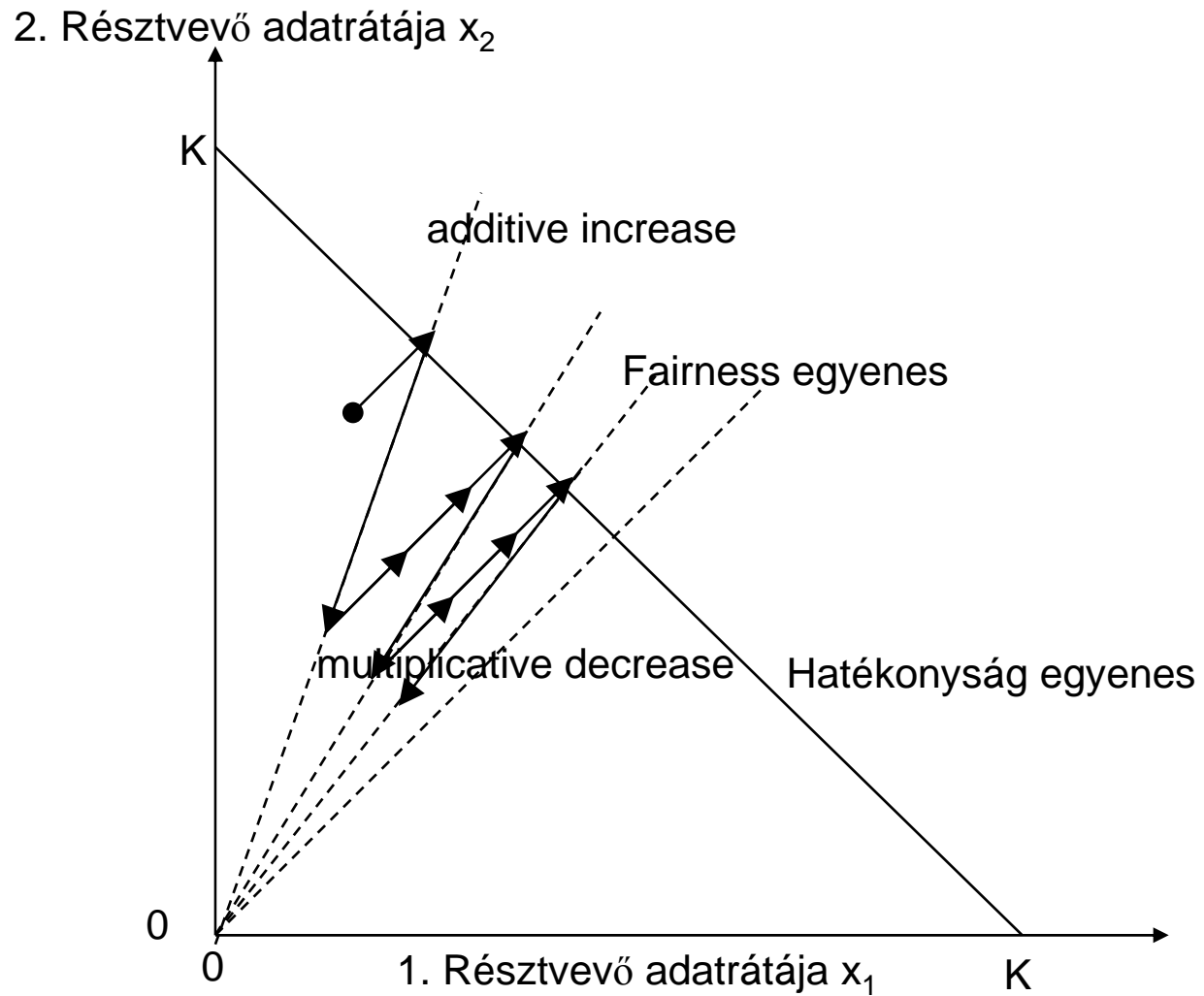

Vektor Ábrázolás (I)

2. Résztevő adatrátája x_2

Vektor Ábrázolás (I)

Hatékony Lineáris Függvények

- $X(t) > K$

$$X(t+1) < X(t) \iff \sum_{i=1}^n x_i(t+1) < \sum_{i=1}^n x_i(t)$$

$$\iff \sum_{i=1}^n a_D + b_D x_i(t) < \sum_{i=1}^n x_i(t)$$

$$\iff na_D + (b_D - 1)X(t) < 0$$

$$\iff b_D < 1 - \frac{na_D}{X(t)}.$$

- $a_D \leq 0 \rightarrow b_D \leq 1$

- $a_D > 0 \rightarrow b_D < 0$

- $X(t) < K$

$$X(t+1) > X(t) \iff \sum_{i=1}^n x_i(t+1) > \sum_{i=1}^n x_i(t)$$

$$\iff \sum_{i=1}^n a_I + b_I x_i(t) > \sum_{i=1}^n x_i(t)$$

$$\iff na_I + (b_I - 1)X(t) > 0$$

$$\iff b_I > 1 - \frac{na_I}{X(t)}.$$

- $a_I \geq 0 \rightarrow b_I \geq 1$

- $a_I < 0 \rightarrow$ nem lehet

Fairness (I)

- Az $x(t) = (x_1(t), \dots, x_n(t))$ fairnesse konvergál 1-hez, azaz

$$\lim_{t \rightarrow \infty} F(x(t)) = 1 .$$

ahol

$$F(x) = \frac{(\sum_{i=1}^n x_i)^2}{n \sum_{i=1}^n (x_i)^2} .$$

- Teljesül $c=a/b$ esetén:

$$F(x(t+1)) = F(x(t)) + (1 - F(x(t))) \left(1 - \frac{\sum_{i=1}^n (x_i(t))^2}{\sum_{i=1}^n (c + x_i(t))^2} \right)$$

- Bizonyítás?

Bizonyítás! (1)

- Teljesül:

$$\begin{aligned} F(x(t+1)) &= \frac{\left(\sum_{i=1}^n x_i(t+1)\right)^2}{n \sum_{i=1}^n (x_i(t+1))^2} = \frac{\left(\sum_{i=1}^n a + bx_i(t)\right)^2}{n \sum_{i=1}^n (a + bx_i(t))^2} \\ &= \frac{\left(\sum_{i=1}^n \frac{a}{b} + x_i(t)\right)^2}{n \sum_{i=1}^n \left(\frac{a}{b} + x_i(t)\right)^2} = \frac{\left(\sum_{i=1}^n c + x_i(t)\right)^2}{n \sum_{i=1}^n (c + x_i(t))^2} \end{aligned}$$

- Behelyettesítve

$$\begin{aligned} X &= \sum_{i=1}^n x_i(t), & Q &= \sum_{i=1}^n (x_i(t))^2, \\ L &= \sum_{i=1}^n (x_i(t) + c), & R &= \sum_{i=1}^n (x_i(t) + c)^2. \end{aligned}$$

- Ekkor:

$$F(x(t)) = \frac{X^2}{nQ} \quad \text{és} \quad F(x(t+1)) = \frac{L^2}{nR}$$

Bizonyítás! (2)

- Meg kell mutatni: $F(x(t+1)) = F(x(t)) + (1 - F(x(t))) \left(1 - \frac{Q}{R}\right)$

$$\iff \frac{L^2}{nR} = \frac{X^2}{nQ} + \left(1 - \frac{X^2}{nQ}\right) \left(1 - \frac{Q}{R}\right)$$

$$\iff QL^2 = RX^2 + (nQ - X^2)(R - Q)$$

$$\iff QL^2 = RX^2 + nQR - nQ^2 - RX^2 + QX^2$$

$$\iff L^2 = nR - nQ + X^2$$

$$\iff L^2 - X^2 = n(R - Q).$$

- Miért érvényes ez az egyenlőség?

Bizonyítás! (3)

- Miért érvényes ez az egyenlőség?

$$L^2 - X^2 = n(R - Q)$$

ahol

$$X = \sum_{i=1}^n x_i(t), \quad Q = \sum_{i=1}^n (x_i(t))^2,$$
$$L = \sum_{i=1}^n (x_i(t) + c), \quad R = \sum_{i=1}^n (x_i(t) + c)^2.$$

$$n(R - Q) = n \sum_{i=1}^n (x_i(t) + c)^2 - x_i(t)^2 = n \sum_{i=1}^n (2cx_i(t) + c^2) = 2cnX + c^2n^2$$

$$L^2 - X^2 = \sum_{i,j \in [1..n]} (x_i(t) + c)(x_j(t) + c) - x_i(t)x_j(t)$$
$$= \sum_{i,j \in [1..n]} cx_i(t) + cx_j(t) + c^2 = 2cnX + c^2n^2$$

Fairness (II)

- Teljesül, hogy:

$$F(x(t+1)) = F(x(t)) + (1 - F(x(t))) \left(1 - \frac{\sum_{i=1}^n (x_i(t))^2}{\sum_{i=1}^n (c + x_i(t))^2} \right)$$

- Azaz a fairness növekszik, ha $c=a/b$ növekszik.

- $c=0$, akkor $F(x(t+1))=F(x(t))$
- $c>0$, akkor $F(x(t+1))>F(x(t))$, ha $F(x(t)) \neq 1$
- $c<0$ ist $F(x(t+1))<F(x(t))$

- Így $a_I/b_I \geq 0$ és $a_D/b_D \geq 0$

- tehát, $a_I, b_I, a_D, b_D \geq 0$

- A hatékonyságból:

- $a_D \leq 0 \rightarrow b_D \leq 1$, azt jelenti tehát, hogy $a_D = 0 \rightarrow b_D \leq 1$,
- $a_D > 0 \rightarrow b_D < 0$ kiesik.
- $a_I \geq 0 \rightarrow b_I \geq 1$,

- Teljesülni kell, hogy $a_I > 0$, máskülönben nem növekszik a fairness (lásd MIMD)

- Ez AIMD-hez vezet.

Fairness (III)

- Tétel 1: Ha f_0 és f_1 lineáris függvények, akkor a fairnesshez és a hatékonysághoz $x \geq 0$ esetén teljesülni kell, hogy:

$$\begin{aligned} f_0(x) &\geq x + a_I, & \text{ahol } a_I > 0 \text{ és} \\ f_1(x) &= b_D x, & \text{ahol } 0 < b_D < 1. \end{aligned}$$

TCP Adatráta

- AIMD próbáló stratégia ℓ csomagvesztés-rátát okoz
- ℓ = elvesztett szegmensek / küldött szegmensek
- Közepes adatráta B = byte/sec. és a hibaráta ℓ kölcsönösen kihatnak egymásra:
  - Az adatráta növelése növeli a vesztrátát
  - Magasabb vesztráta csökkenti az adatrátát
- Kísérletek mutatják, hogyha a szegmenshossz MSS és a „round trip time“ RTT :

$$B = 1,3 \frac{MSS}{RTT\sqrt{\ell}}$$

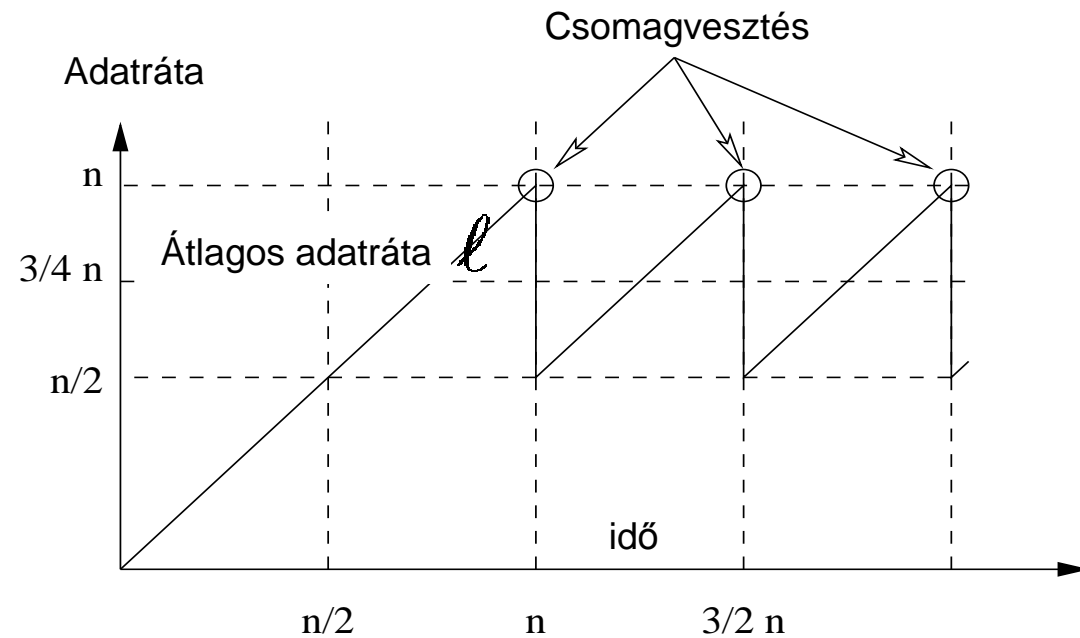
TCP-Adatráta – A Statikus Eset

- n : rendelkezésre álló sávszélesség
- Átlagos adatráta:
 $B = 3/4 n$
- $n/2$ forduló után a veszteség: 1
- Így

$$\ell = \frac{1}{\frac{3}{4}n \cdot \frac{1}{2}n} = \frac{8}{3n^2}$$

- tehát $n = \sqrt{\frac{8}{3\ell}}$

$$B(\ell) = \frac{3}{4} \sqrt{\frac{8}{3\ell}} \frac{\text{MSS}}{\text{RTT}} = 1,22 \dots \cdot \frac{\text{MSS}}{\text{RTT} \sqrt{\ell}}$$

TCP-Adatráta – Egy Sztochasztikus Modell

- Egy csomag p valószínűséggel veszik el
- A hiba nélkül átvitt csomagok száma X exponenciális eloszlású:

$$P[X = i] = p(1 - p)^i$$

- A hiba nélkül küldött csomagok mennyiségének várható értéke : $O(1/p)$
  - A fordulók száma az adatráta felezéséig: $O(1/p^{1/2})$
  - Várható adatráta: $O(1/p^{1/2})$
  - De: Mi a konstans faktor?
- Kisérletileg: (rokon modellre bizonyított):

$$B(p) = 1, 3 \dots \cdot \frac{MSS}{RTT \sqrt{p}}$$

Irodalom

- Van Jacobson: Congestion Avoidance and Control. In: *ACM SIGCOMM*, 314-329, 1988.
- Dah-Ming Chiu, Raj Jain: Analysis of the Increase and Decrease Algorithms for Congestion Avoidance in Computer Networks. *Computer Networks and ISDN Systems*, Vol.: 17, 1-14, 1989.